

Krav ere tilfredsstillende — og jeg skulde ønske den nuværende Regjering tillykke med, om det maatte falde i dens Lod paa en human og, jeg vil tilføie, paa Grund af Ministeriets Sammensætning, paa en høifindet Maade, at fuldbyrde denne Afslutning paa vore Landbo-reformer —, saa kan jeg heller ikke lade være, ligesom jeg har kastet et lille Blik paa Fortiden og tænkt paa at løse Nutidens vigtigste Opgave med Hensyn til Fæsterne, at see hen til, hvad Frugten kunde blive af en saadan Løsning med Hensyn til Fremtiden. Jeg sagde, at mange unyttige Forhandlinger ere blevne førte om denne Sag, og mange Kræfter splittede, fordi den saa længe har staaet paa Dagsordenen. Hvilke Mystelser der kan forestaae i Samfundet omkring os, ere vi ikke istand til at forudssee, men man behøver ikke at være meget langtskuende for at iagttage, at der i de indre Samfundstilstande gjaerer ikke ubetydelige Kræfter, som paa Grund af de meget hurtigere Communicationsmidler, vi nu i vore Dage have, langt hurtigere ville naae vort Fædreland, end de i tidligere Tider have naaet det. Naar saadanne Begivenheder i en nærmere eller fjernere Fremtid ville naae vort Fædreland, saa vilde jeg ønske, at de maatte gjenfinde vort Fædreland saaledes, som lignende Begivenheder fandt det ved Slutningen af forrige Aarhundrede, hvor netop en stor Landbo-reform sparede Danmark fremfor andre Lande for de Mystelser, som den efterfølgende Omvæltning bragte over saa mange Lande. Naar jeg altsaa seer paa det vigtigste Udbytte af dette Forslag, saa er det ikke, som den ærede Minister igaar sagde, at der dog er afløst saa meget Fæstegods, at det andet kunde gaae jevnt ad samme Vel som det tidligere; nei, det, der opnaaes ved dette Forslag, er Noget, som er af Betydning for hele det danske Samfund, Noget, som vil give vor hele Udvikling en ganske anden Retning end den, som den har havt i den Snees Aar, hvori vi have havt Friheden, et Middel til paa en

ganske anderledes rolig og sindig Maade, og ved mangfoldige hidtil splittede Kræfters Samvirken, at løse de Opgaver, som ere aldeles paatrængende i hele vort Samfundsliv, det være sig enten i Land eller By. Ganske vist blev ogsaa jeg overrasket ved de stærke Udtalelser, som den høitærede Minister fandt sig foranlediget til at fremkomme med paa hele Regjeringens Begne overfor det Forslag, der er indbragt af den høitærede Forslagsstiller; men efterat jeg har gjort mig bekendt med det Foredrag, den høitærede Indenrigsminister holdt, og navnlig med de deri fremsatte Forslag, maa jeg tiltræde de Bemærkninger, der ere fremsatte af forskellige ærede Talere. Jeg seer deri ikke den Mulighed udelukket, i denne Samling at komme til en Forstaaelse om Sagen; jeg seer ikke, som der er sagt, en principiel Modsatning i den høitærede Ministers Ytringer. Jeg er vel ikke istand til at sige — og jeg bør jo heller ikke søge at trænge ind deri — hvorfra den store Forskjel i Tønen, om jeg saa maa kalde det, der var fra et Medlems Side her i Thinget, og i den Modtagelse, som Forslaget fik fra Ministerbordet, hidrører; men de mange Erfaringer, vi have gjort med Hensyn til lignende Sager, ville jo alle have lært os, at en og samme Sag sees med et noget andet Blik, naar den kommer frem fra et Medlem i Salen, og naar den skal sættes i Værk fra et Medlem af Regjeringen. Jeg seer, som sagt, ikke i dette Dieblik nogen Umulighed i at komme til en Forstaaelse; jeg nærer det Haab, at Vigtigheden af at benytte dette Dieblik til at komme til en Forstaaelse maa staae levende for saa mange som muligt baade af dette og af det andet Things Medlemmer, Noget, som jeg nu har hørt, at der ogsaa sættes Pris paa af selve Regjeringens Medlemmer. Thi jeg er overbevist om, at om der end vel ikke er nogen overhængende Fare ved i nogle Aar at udsætte en Afgjørelse som den, der ligger i Forslaget, saa vilde det dog meget bidrage til